باسمه تعالی

مجتمع فرهنگی آموزشی امام صادق علیه‌السلام

معاونت آموزش

نام ونام خانوادگی:	**تاریـخ آزمون:** ۱۴۰۲/۱۰/۶
دوره متوسطه دوم	**ساعت برگزاری:** ۸ صبح
نام درس: فارسی ۳	**مدت آزمون:** ۱۰۰ دقیقه
پایه دوازدهم رشته: انسانی، ریاضی و تجربی	**امتحانات هماهنگ نوبت اول سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲** **تعداد صفحه:** ۴ صفحه

دیف	دانش آموز عزیز پاسخ سوالات را به صورت کامل در پاسخبرگ بنویسید.	بارم
	قلمرو زبانی (۷ نمره)	
۱	الف) معنی واژه‌های مشخص‌شده را بنویسید. ۱. زین بی‌خردان سفله بستان داد دل مردم خردمند ۲. چه نیکو گفت با جمشید، دستور که با نادان نه شیون باد و نه سور	۰/۵
	ب) عبارت «حالتی که در آن، احساس بیگانگی و ملاحظه و رودربایستی نباشد» توضیح کدام واژه است؟ ۱. اعراض ۲. اشتیاق ۳. انبساط ۴. استبعاد	۰/۲۵
	ج) «نوعی اسب یا استری که به رنگ سرخ تیره است.»: ۱. کُرَند ۲. کَهَر ۳. سَمند ۴. ابلق	۰/۲۵
	د) در کدام‌یک از موارد زیر، غلط املایی وجود دارد؟ درست واژهٔ نادرست را بنویسید. ۱. واصفان حیلهٔ جمالش به تحّر منسوب که: «ما عَرَفْناکَ حَقّ مَعْرِفَتِکَ» ۲. چو عاجز گشت خسرو در جوابش نیامد بیش پرسیدن ثوابش ۳. صبح، هنگامِ «چریغ آفتاب» کنار «قنات حسنی» در شهر سیرجان اتراق کردیم.	۰/۵
	هـ) در گروه کلمه‌های زیر، سه غلط املایی وجود دارد، شکل درست هریک را بنویسید. «سریر و اورنگ، شیر ارقند، ثنا و ستایش، کازیه و جاکاغذی، ضماد و مرحم، فخر و مباهات، تیلسان آبـی، مُطـاع و فرمانروا»	۰/۷۵
	و) در هر یک از موارد زیر، املای درست را از داخل کمانک برگزینید. ۱. چون حق تعالی بنده‌ای را گزید و (مستقرق- مستغرق) خود گردانید، هرکه دامن او گیرد، حق آن را بردارد. ۲. نهاده به (طاق- تاق) اندرون تختِ زر نشانده به هر پایه‌ای در گهر ۳. همتم بدرقهٔ راه کن ای (تایر- طایر) قدس که دراز است ره مقصد و من نوسفرم	۰/۷۵
	ز) در کدام مورد زیر «حذف به قرینهٔ معنایی» صورت نپذیرفته است؟ ۱. بنده همان به که ز تقصیر خویش عذر به درگاه خدای آورد ۲. آیینهٔ نگاهت پیوند صبح و ساحل لبخند گاه‌گاهت، صبح ستاره‌باران ۳. کرم بین و لطف خداوندگار گنه بنده کرده‌ست و او شرمسار ۴. در مکتب حقایق پیش ادیب عشق هان ای پسر، بکوش که روزی پدر شوی	۰/۲۵
	ح) در کدام‌یک از موارد زیر، «و» ربط به کار نرفته است؟ ۱. ملکا ذکر تو گویم که تو پاکی و خدایی نروم جز به همان ره که توام راه نمایی ۲. چه نیکو گفت با جمشید دستور که با نادان نه شیون باد و نه سور ۳. انصاف و عدل داشت موافق بسی ولی چون فرّخی موافق ثابت‌قدم نداشت	۰/۲۵
۲	الف) در جملهٔ زیر نوع وابستهٔ وابسته را بنویسید و نمودار پیکانی آن را رسم کنید. «برای رفتن به سیرجان، ده فرسنگ راه را دوازده ساعته می‌رفتیم.»	۰/۵

www.kanoon.ir

	ب) در کدام‌یک از موارد زیر، صفت مضاف‌الیه به کار نرفته است؟ ۱. تمرین‌های این درس ۲. دانش‌آموزان پایهٔ دوازدهم ۳. این دانش‌آموز خوش‌ذوق ۴. اتاق برادر بزرگ‌تر	۰/۲۵
	ج) در بیت زیر، صفت مضاف‌الیه و مضاف‌الیه مضاف‌الیه را مشخص کنید. نی حدیث راه پر خون می‌کند قصّه‌های عشق مجنون می‌کند	۰/۵
	د) در کدام‌یک از دو بیت زیر هم صفتِ مضاف‌الیه و هم مضاف‌الیه مضاف‌الیه به کار رفته است؟ ۱. گر نور عشق حق به دل و جانت اوفتد بالله کز آفتاب فلک خوبتر شوی ۲. صبر بر داغ دل سوخته باید چون شمع لایق صحبت بزم تو شدن آسان نیست	۰/۲۵
	هـ) در بیت زیر، یک ترکیب وصفی و یک ترکیب اضافی مشخص کنید. زین بی‌خردان سفله بستان داد دل مردم خردمند	۰/۵
	و) واژهٔ «این» در کدام‌یک از موارد زیر نقش نهادی ندارد؟ ۱. بگفت از عشق‌بازان این عجب نیست. ۲. برکش ز سر این سپید معجر ۳. مست گفت: ای دوست، این پیراهن است، افسار نیست.	۰/۲۵
	ز) در کدام یک از بیت‌های زیر، جابه‌جایی یا «جهش ضمیر» صورت گرفته است؟ ۱. با محتسبم عیب مگویید که او نیز پیوسته چو ما در طلب عیش مدام است ۲. بگفتا دل ز مهرش کی کنی پاک بگفت آن‌گه که باشم خفته در خاک	۰/۲۵
	ح) در عبارت زیر یک جملهٔ چهارجزئی با مفعول و مسند مشخص کنید. «محبّت چون به غایت رسد، آن را عشق خوانند و عشق خاص‌تر از محبّت است»	۰/۲۵
	ط) جملهٔ زیر را به یک جملهٔ سه‌جزئی اسنادی (نهاد + مسند + فعل اسنادی) برگردانید. «برخی عاشق را دیوانه می‌پندارند.»	۰/۲۵
	ی) در بیت زیر، نقش دستوری کدام واژه نادرست است؟ گفت: «تا داروغه را گوییم در مسجد بخواب» گفت: «مسجد خوابگاه مردم بدکار نیست» ۱. داروغه: مفعول ب) مسجد: متمّم پ) خوابگاه: مسند د) بدکار: صفت	۰/۲۵
	ک) فعل «نیست» در کدام‌یک از موارد زیر، فعل اسنادی نیست؟ ۱. در پیشگاه اهل خرد نیست محترم هرکس که فکر جامعه را محترم نداشت ۲. زاهد ظاهرپرست از حال ما آگاه نیست در حق ما هرچه گوید، جای هیچ اکراه نیست	۰/۲۵
	قلمرو ادبی (۵ نمره)	
۳	الف) دو بیت زیر که قسمتی از گفت‌وگوی میان خسرو و فرهاد از منظومهٔ خسرو و شیرین نظامی است، در اصطلاح ادبی چه نام دارد؟ نخستین بار گفتش کز کجایی بگفت از دار مُلک آشنایی بگفت آنجا به صنعت در چه کوشند بگفت انده خرند و جان فروشند	۰/۲۵
	ب) در بیت زیر پروانه نماد چیست؟ ببین آخر که آن پروانهٔ خوش چگونه می‌زند خود را به آتش	۰/۲۵
	ج) در بیت‌های زیر، آرایهٔ درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. ۱. شانه می‌آید به کار زلف در آشفتگی آشنایان را در ایّام پریشانی بپرس (حُسن تعلیل/ اسلوب معادله) ۲. تا چشم بشر نبیندت روی بنهفته به ابر چهر دل‌بند (حُسن تعلیل/ پارادوکس) ۳. برکن زبُن این بنا که باید از ریشه، بنای ظلم بر کند (ایهام/ تشبیه)	۰/۷۵

www.kanoon.ir

باسمه تعالی

مجتمع فرهنگی آموزشی امام صادق علیه‌السلام

معاونت آموزش

نام ونام خانوادگی: **تاریـخ آزمون:** ۱۴۰۲/۱۰/۶

دوره متوسطه دوم **ساعت برگزاری:** ۸ صبح

نام درس: فارسی ۳ **مدت آزمون:** ۱۰۰ دقیقه

پایه دوازدهم رشته: انسانی، ریاضی و تجربی **امتحانات هماهنگ نوبت اول سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲** **تعداد صفحه:** ۴ صفحه

۴	الف) تلمیح به کار رفته در بیت زیر را توضیح دهید. « ای دیو سپید پای در بند ای گنبد گیتی ای دماوند »	۰/۲۵
	ب) مصراع دوم بیت « بگفتا دل زمهرش کی کنی پاک بگفت آن گه که باشم خفته در خاک » کنایه از چیست؟	۰/۲۵
	ج) قافیه ی بیت زیر، پدید آورنده‌ی آرایه‌ی ..... است. « تن زجان و جان زتن مستور نیست لیک کس را دید جان دستور نیست. »	۰/۲۵
۵	آرایهٔ ادبی به‌کار رفته در ستون «ب» به کدام‌یک از بیت‌های ستون «الف» مربوط می‌شود؟ (در ستون «ب» یک آرایهٔ اضافی است.) ستون «الف»: الف) از سیم به سر یکی کله‌خود ز آهن به میان یکی کمربند؛ ب) عشق بر یک فرش بنشاند گدا و شاه را سیل یکسان می‌کند پست و بلند راه را؛ ج) لب و دندان سنایی بیمه توحید تو گوید مگر از آتش دوزخ بودش روی رهایی ستون «ب»: ۱) تضاد؛ ۲) مجاز؛ ۳) تضمین؛ ۴) استعاره	۰/۷۵
۶	الف) در عبارت «فرّاش باد صبا را گفته تا فرش زمّردین بگسترد.» قسمت مشخص شده بیانگر کدام آرایهٔ ادبی است؟	۰/۲۵
	ب) کدام اثر زیر، از پدیدآورندهٔ کتاب «مثنوی معنوی» است؟ ۱. تذکرهٔ الاولیاء ۲. تمهیدات ۳. فیه ما فیه ۴. قصص‌الانبیا	۰/۲۵
	ج) مجموعه شعر «مثل درخت در شب باران» سرودهٔ ..... است.	۰/۲۵
	د) نام پدیدآورندگان اثر(هایی) که نویسندهٔ آن(ها) نادرست است، بنویسید. «بخارای من ایل من: محمدبهمن بیگی - فی حقیقهٔ العشق: عین القضات همدانی - کویر: علی شریعتی - قصهٔ شیرین فرهاد: وحشی بافقی - از پاریز تا پاریس: محمد ابراهیم باستانی پاریزی»	۰/۵
۷	الف) مصراع دوم بیت زیر را بنویسید. دست از مس وجود چو مردان ره بشوی	۰/۵
	ب) کدام مورد زیر، این مصراع را کامل می‌کند؟ «وجه خدا اگر شودت منظر نظر» ۱. زین پس شکس نماند که صاحب‌نظر شوی ۲. در دل مدار هیچ که زیر و زَبَر شوی	۰/۲۵
	ج) مصراع اول بیت زیر را بنویسید. ..... بیرون نمی‌توان کرد حتّی به روزگاران	۰/۲۵
	قلمرو فکری (۸ نمره)	
۸	الف) مقصود نهایی سنایی در بیت زیر چیست؟ نتوان وصف تو گفتن که تو در فهم نگنجی نتوان شبه تو گفتن که تو در وهم نیایی	۰/۵
	ب) مفهوم مشترک عبارت و بیت زیر را بنویسید. – عاکفان کعبهٔ جلاش به تقصیر عبادت معترف که: ما عَبَدناکَ حَقَّ عِبادتک. – بنده همان به که ز تقصیر خویش عذر به درگاه خدا آورد	۰/۵

۹	الف) با توجه به عبارت زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. ... گفت به خاطر داشتم که چون به درخت گل رسم، دامنی پر کنم هدیهٔ اصحاب را. چون برسیدم بوی گلم چنان مست کرد که دامنم از دست برفت. ۱. منظور از «درخت گل» چیست؟ ۲. عبارت فوق باکدام یک از موارد زیر قرابت معنایی بیشتری دارد؟ ج) در بحر مکاشفت مستغرق شدن د) سر به جیب مراقبت فرو بردن	۰/۵
	ب) پیام مشترک دو بیت زیر را بنویسید. – در عشق کسی قدم نهد کِش جان نیست با جان بودن به عشق در سامان نیست – من که هر آنچه داشتم اول ره گذاشتم حال برای چون تویی اگر که لایقم بگو	۰/۵
۱۰	الف) فرخی یزدی در بیت زیر، تداوم زندگی یک ملّت را در گرو چه موضوعی می‌داند؟ «در دفتر زمانه فتد نامش از قلم هر ملّتی که مردم صاحب قلم نداشت»	۰/۵
	ب) بیت زیر بیانگر چیست؟ «عشق چون آید بَرَد هوش دل فرزانه را دزد دانا می‌کشد اوّل چراغ خانه را»	۰/۲۵
	ج) مقصود نویسنده از عبارت‌های زیر چیست؟ «متوجه شدم که قدرت قلم این نویسنده [ویکتور هوگو] تا چه حد بوده است که فرهنگ و تمدن فرانسه را حتّی در دهات دورافتادهٔ ایران مثل پاریز، هم فراتر برده است؛ کاری که نه سپاه ناپلئون می‌توانست بکند و نه نیروی شارلمانی و سخنرانی دو گل.»	۰/۲۵
	د) با توجه به عبارت‌های زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. «ناله های گریه آلود آن روح دردمند و تنها را می‌شنوم؛ ناله‌های گریه‌آلود آن امام راستین و بزرگم را که همچون این شیعهٔ گمنام و غریبش در کنار آن مدینهٔ پلید و در قلب آن کویر بی‌فریاد، سر در حلقوم چاه می‌بُرد و می‌گریست...» ۱. عبارت بالا به چه کسی و چه واقعه‌ای اشاره دارد؟ ۲. منظور از «این شیعهٔ گمنام» و «آن مدینهٔ پلید» چیست؟	۱
۱۱	عبارت‌های زیر را به نثر ساده و روان بنویسید.	
	الف) به شکر اندرش مزید نعمت.	۰/۲۵
	ب) محبّت چون به غایت رسد، آن را عشق خوانند.	۰/۲۵
	ج) پردهٔ ناموس بندگاه به گناه فاحش ندرد.	۰/۵
	د) در عشق قدم نهادن کس را مسلم شود که با خود نباشد.	۰/۵
	هـ) حیات از عشق می‌شناس و ممات بی‌عشق می‌یاب	۰/۵
۱۲	بیت‌های زیر را به نثر ساده و روان بنویسید.	
	الف) گفت: «دیناری بده پنهان و خود را وارهان» گفت: «کار شرع، کار درهم و دینار نیست.»	۰/۵
	ب) در پیشگاه اهل خرد نیست محترم هر کس که فکر جامعه را محترم نداشت	۰/۵
	ج) گر آتش دل نهفته داری سوزد جانَت، به جانْت سوگند	۰/۵
	د) هر کسی از ظنّ خود شد یار من از درون من نجُست اسرار من	۰/۵
	مجموع بارم	۲۰

موفق باشید.